Detta verk är licensierat under en Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell Licens

Forskarröster om tillgängliggörande av data

Madeleine Dutoit, utbildningssamordnare SND, PhD
2026-10-22

Data och metod

- 40 intervjuer från sju lärosäten
- Frågor om tänkt datalivscykel:
  Planera – samla in – analysera – **tillgängliggöra** – bevara – rapportera

Fördelning över ämnen och senioritet

Flest forskare inom samhällsvetenskap
och teknikvetenskap.
Flest inom gruppen seniora forskare.

Minst antal inom konstnärlig forskning
och av gruppen postdok.

Teori och kvalitativ analys

Praktikteoretisk ansats: personcentrerad, ”vad gör personerna?” Se aktiviteter situerade i en kontext

Epistemologisk syn: kunnande, normer och förståelser finns inneboende i *göranden* (Schatzki, 2002)

Analys:
Sökte på **tillgä*/availa*** i dokumenten och läste, läste…
Tolkade med tidigare forskning i bakhuvudet.

Hur förstås ”tillgängliggörande”?

What do you mean by sharing the data? I mean when you publish (.) the data are available...

LantDok1

…peer-reviewed konferens-utställningar. Det har varit på gallerier. En designutställning. En del har gjort fotoböcker.

KonstSen1

We have in our department created this catalogue or repository for data sharing/…/we are sharing it within the department at least

TekSen1

Var tillgängliggör forskarna data?

- **Som supplement till tidskrifter**
- Dryad
- Figshare
- Facilitetens egen websida
- Egen databas med skript
- DORIS/SND
- GitHub
- Zenodo

Hälften tillgängliggör

”bara analyserad”
”aldrig rådata”
”vid förfrågan”

Vad motiverar forskarna att tillgängliggöra data?

Motivation

Stöd

Det är mycket stödfunktionen också som är ansvarigt för att se till att vi faktiskt gör det.

HumJun1

Motivation

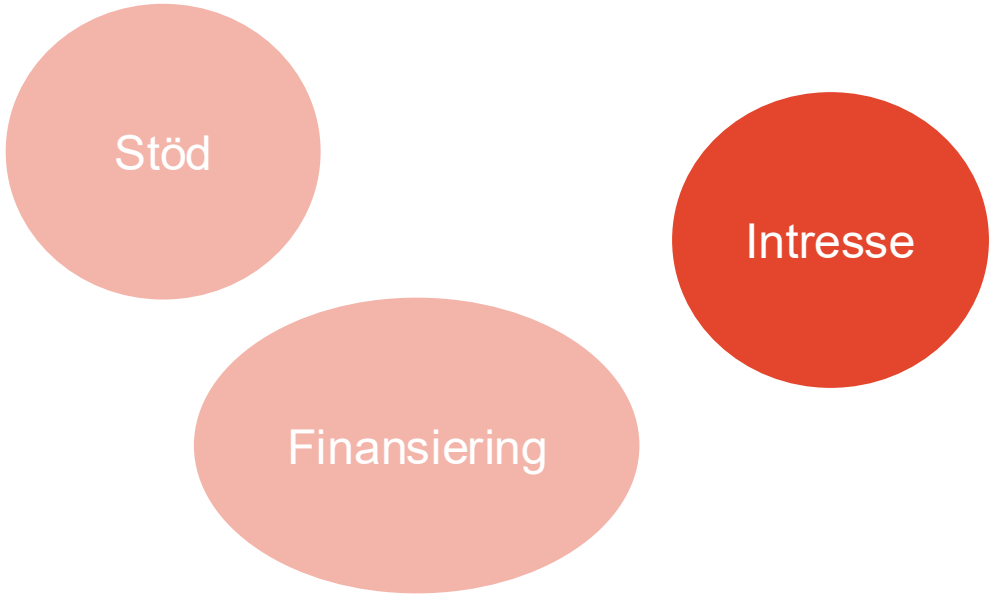
Stöd

Finansiering

jag är så himla nöjd att jag i olika omgångar sökt medel för detta och just har hjälpt med datahantering och korpusbyggande och så

HumSen2

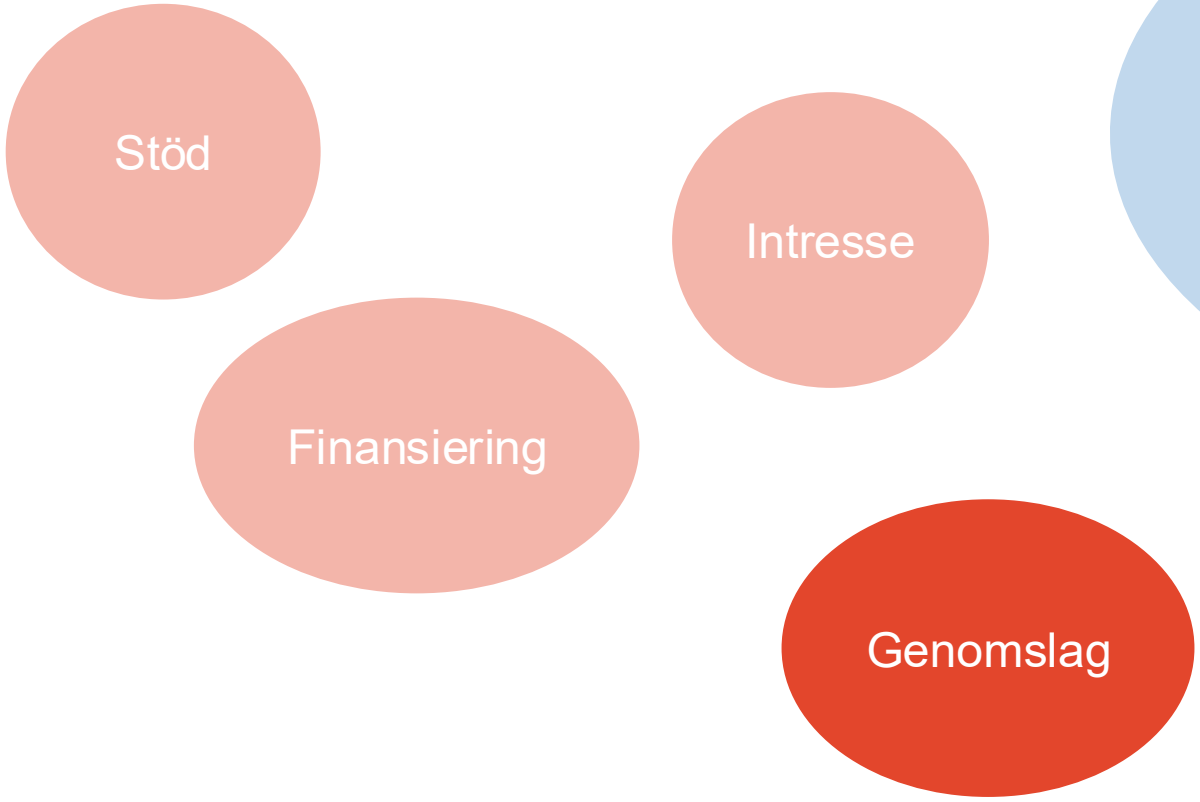
Motivation

If someone sends me an email: “oh, can I use this?”, for me that’s a trigger to make it open. Meaning, okay, if someone sees value in this, so maybe others will.

TekSen1

Motivation

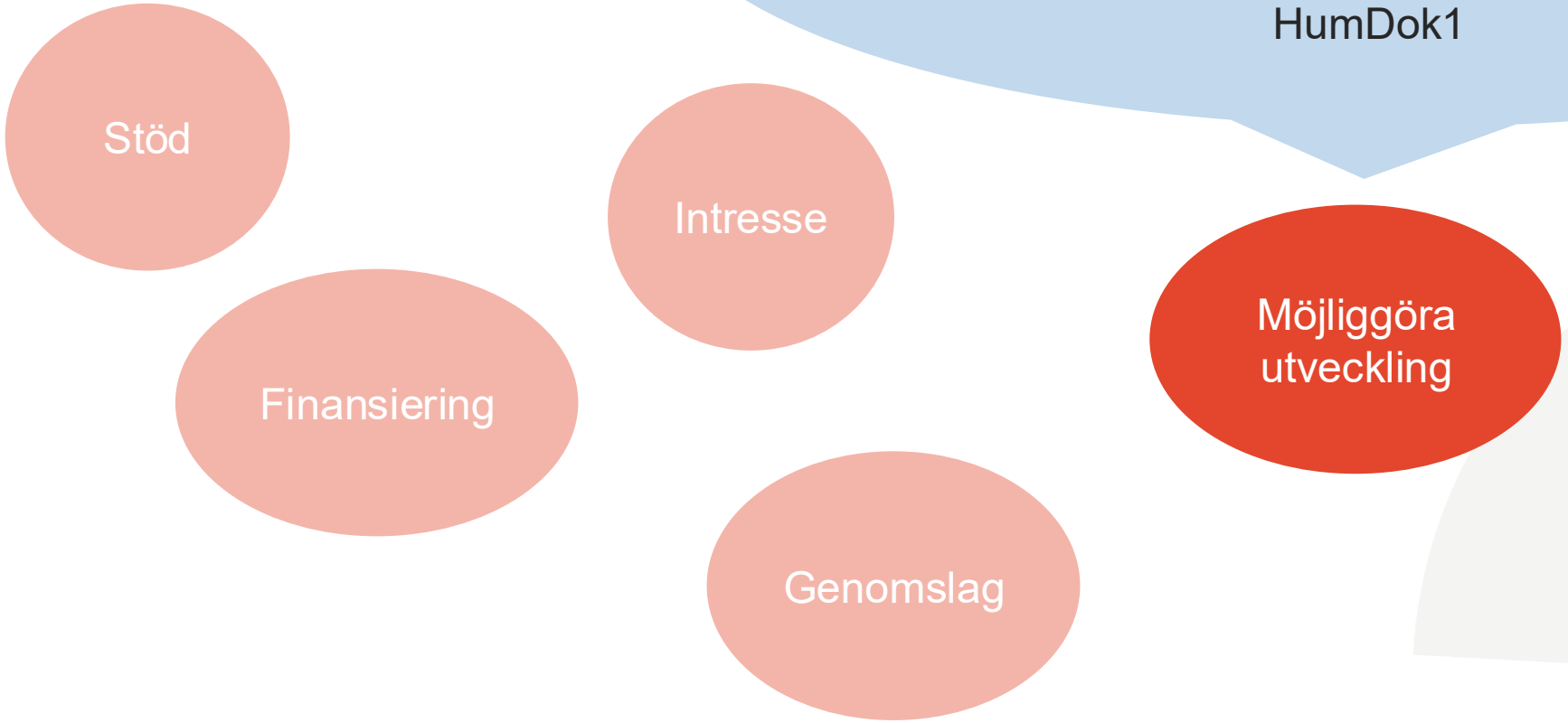
Om man gör det tillgängligt på det här sättet så kanske det finns folk som är lite intresserade. Och om de blir intresserade, så kan man ju få folk att läsa det man har gjort.

NatDok1

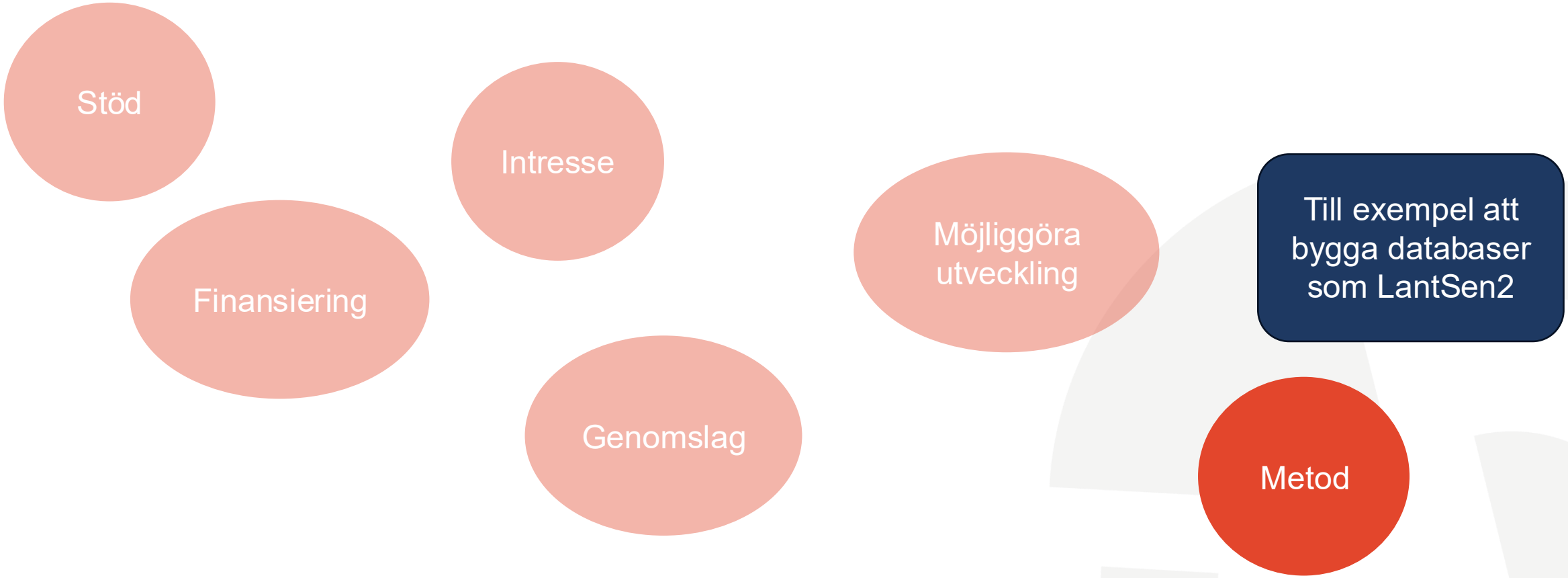
Motivation

Det är svårt att få tillgång till kunskap om [forskningsområdet]. Jag har gjort jättemycket arbete med att sammanställa information och skulle jättegärna se till att någon kunde fortsätta med det arbetet.

HumDok1

Motivation

Stöd
Intresse
Finansiering
Möjliggöra utveckling
Till exempel att bygga databaser som LantSen2
Genomslag
Metod

Vad hindrar forskarna från att tillgängliggöra data?

Hinder eller problematik

Omtanke om ”medforskare”/ metodrelaterat

om man nu gör en videoinspelning på ett Zoom-möte som ska bara leva i all oändlighet. Tycker människor att det är okej? Är värdet tillgängligt stort för det här identitetsintrånget?
HumJun1

People are overtly afraid that their data will somehow find its way to the wrong people.
HumSen1

it’s often data that is quite intimate like long interviews transcripts on more or less intimate details
SamPost1

Hinder eller problematik

Omtanke om ”medforskare”/ metodrelaterat

Nytta

Tid och kraft

Jag kan känna mig lite tveksam hur mycket nytta den här datan kommer att göra. HumJun1

I don’t think that’s a bad habit to get into, but it would be quite a large amount of work or change my workflow quite significantly if I now wanted to place all my analysis online. NatJun1

Doktorandtiden tar slut!

Hinder eller problematik

Omtanke om ”medforskare”/ metodrelaterat

Nytta

Tid och kraft

Avtal och restriktioner

I need to ask for permission from *Trafikverket* for each single person

TekDok3

Ibland har jag använt mig också av, inte bara mina egna bilder, utan andras bilder, från internet. De kan jag ju inte riktigt publicera. Det är synd

KonstDok1

Hinder eller problematik

Omtanke om ”medforskare”/ metodrelaterat

Nytta

Tid och kraft

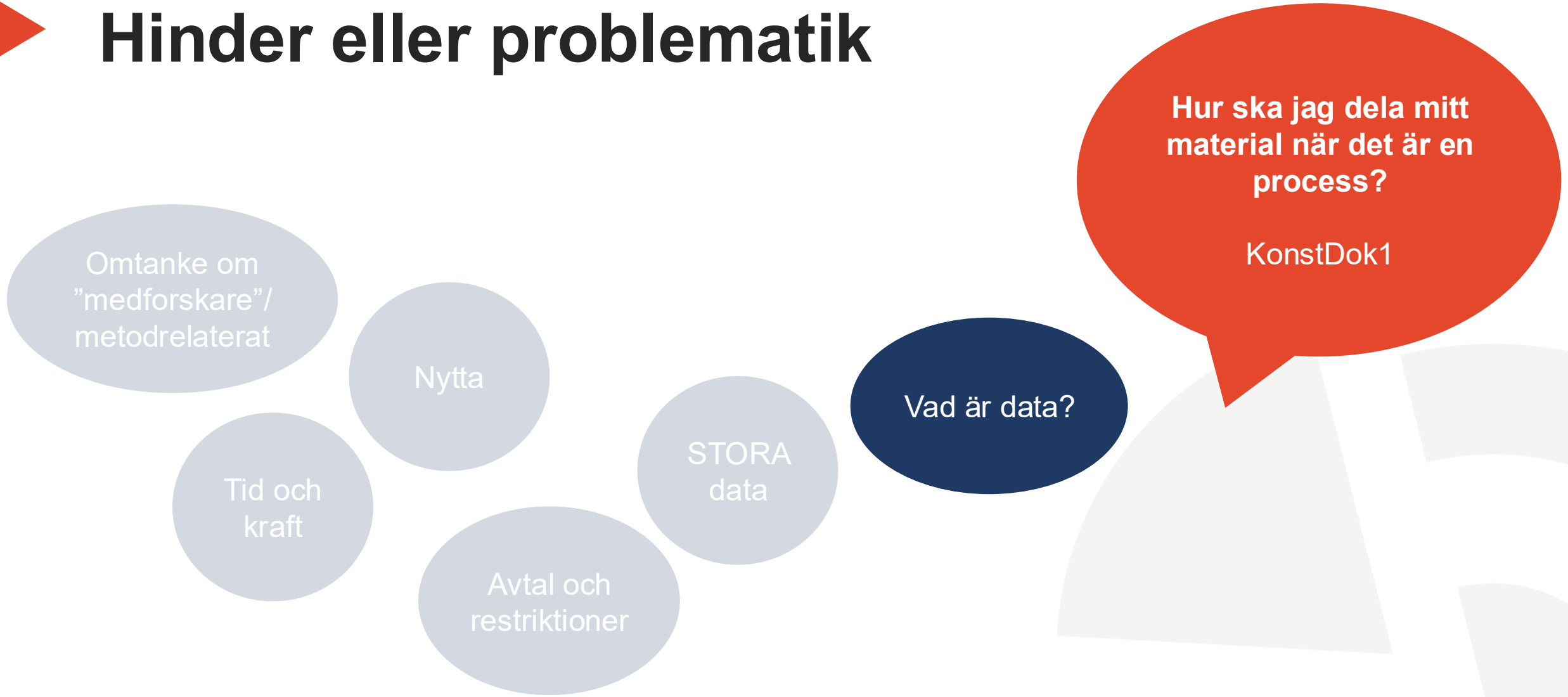
STORA data

Avtal och restriktioner

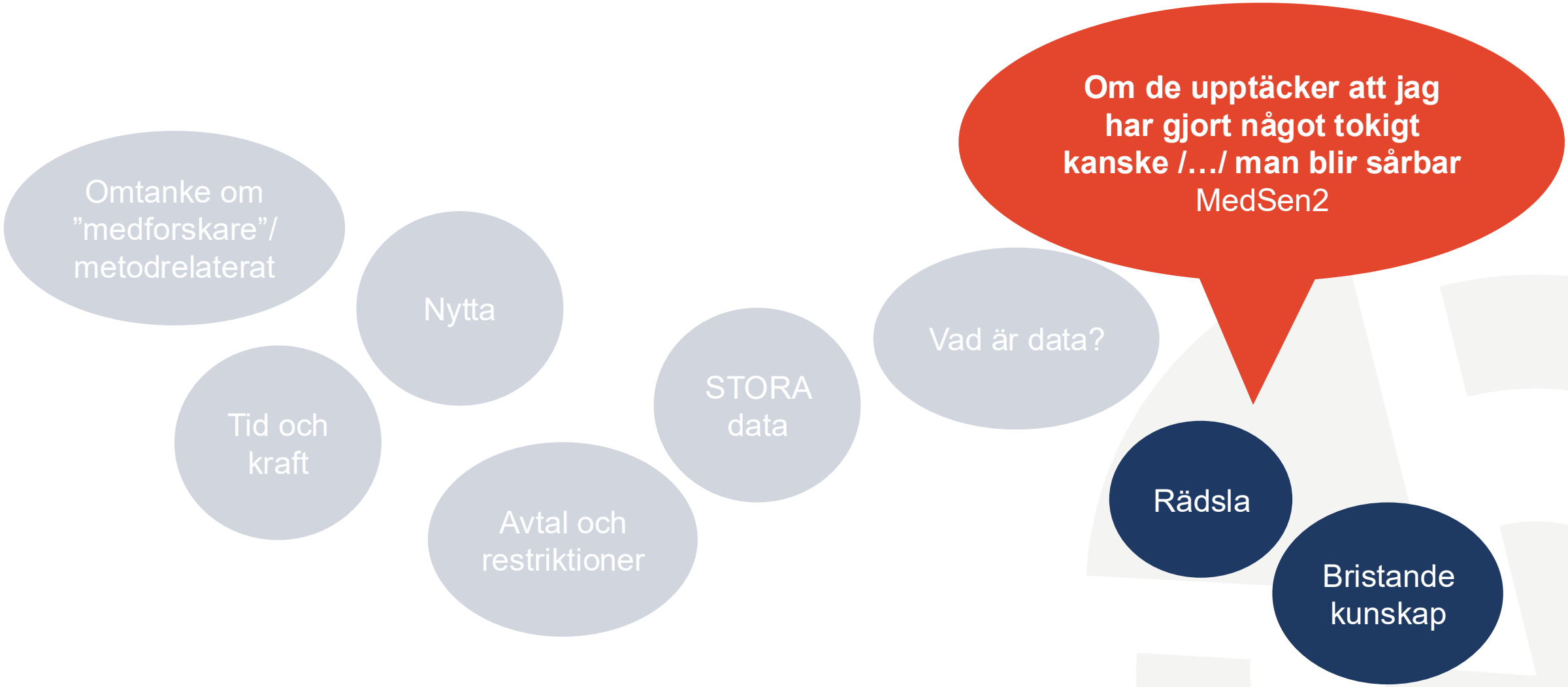
when it comes to making two terabytes of data available it’s, the possibilities are very limited.
TekPost1

TekDok2 hade sökt stöd på lärosätet och fått veta att det gick att lösa: “**Det är någonting som står på min lista att ta tag i”**

Hinder eller problematik

Hinder eller problematik

Nu och då – syns förändring?

- Det går framåt – synligt direkt eller indirekt
- Ökat medvetande brett
- Stödet gör skillnad
- Bred kännedom om data som supplement till artikel
- Många har skrivit datahanteringsplaner

jag har någon standard som jag alltid skriver [skrattar] och det är någonting, som jag säger, ”dream scenario” som är kanske fluffigt och kanske inte det som faktiskt sker. LantJun3

Summa summarum:

Vi behöver kontinuerligt påminna oss om forskarnas verklighet och vardag genom att involvera dem och göra kartläggningar.

Tack!

Du hittar intervjuerna här!
https://doi.org/10.5878/tsxe-f281